

PUTUKAVÄILA RUUMITAJU JA -KASUTUSE UURING:

Tähelepanekud ja ettepanekud

Uuringu tellija: Tallinna Strateegiakeskus

Uuringu läbiviija: Rakendusliku Antropoloogia Keskus

2021

Läbiviija: Rakendusliku Antropoloogia Keskus

Raporti koostajad:

Elis Kaljuvee, Sigrid Solnik, Kaia Beilmann, Anu Salumaa

Välitööde läbiviijad:

Elis Kaljuvee, Sigrid Solnik, Kaia Beilmann, Anu Salumaa,
Alice Karlson, Maret Luud

Fotode autorid:

välitööde läbiviijad ja uuringus osalenud inimesed

Rakendusliku Antropoloogia Keskuse (RAK) eesmärk on sotsiaal- ja humanitaarteaduste meetodite abil praktiliste probleemide lahendamise Eesti ühiskonnas. Viime läbi kvalitatiivseid uuringuid, mille abil on võimalik leida lahendusi nii ühiskondlikele kui ka näiteks ettevõttesisestele probleemidele. Meie jaoks on oluline kodanikuühiskonna areng, organisatsioonide teadlik tegutsemine ning uurimistöö kaasamine nende edendamisesse.

Näeme küsimustes vastuseid ning probleemides lahenduskäike. Läheneme igale juhtumile individuaalselt ning lähtume just selle probleemkohtadest ja küsimustest. Peame oluliseks vahetut suhtlust ning kasutame materjali kogumiseks vestlusi, intervjuusid ja vaatlust, et avada probleeme sügavuti. Kombineerime uurimisprotsessis kaasaegset tehnoloogiat ning visuaalseid meetodeid, et edastada küsijale mitmekülgne pilt vastustest.

www.antropoloogia.ee

Tellija:

Putukaväila ruumitaju ja -kasutuse uuring on tellitud B.Green välisprojekti raames ning kaasrahastatud Kesk-Läänemere Interreg programmi vahenditest.

Sisukord

Lühiülevaade uuringust	4
Olulisemad tähelepanekud välitöödelt	10
Putukaväila kontseptsioon	10
Putukaväilal liikumine	12
Suuremad pingekohad	15
Linn ja loodus	18
Hea linnaruum	20
Ettepanekud	21
Kergliiklusteel liikumine	21
Teeäärsed rajatised	24
Loodus ja loomad	27
Näitused, üritused ja kunst	29
Tegevused	31
Executive Summary	34

Lühiülevaade uuringust

Rakendusliku Antropoloogia Keskus viis 2021. aasta maist kuni augustini läbi uuringu, mille eesmärk oli uurida inimeste ruumikasutust Putukaväila trajektooriga, Putukaväilale pääsemise võimalikke „väravaid“ erinevatest suundadest ning katkestuskohtade ehk Putukaväilaga ristuvate suuremate magistraalide tajumist ja kogemist.

Putukaväil

Putukaväil on ökoloogiliselt liigirikas niiduilmeline looduskeskkond, linnaosade vaheline rohekoridor ja liikumisruum inimestele, mis läbib kuut linnaosa. Putukaväil kulgeb piki endist raudteetammi ja tänast kõrgepinge õhuliinide koridori. Kõrgepingeliinide viimisel maakaablistse vabaneb potentsiaal ülelinnaliseks lineaarpargiks. Putukaväila nimetus viitab juba praegu toimivale liikumiskoridorile, mida tolmeldajad (liblikad, kimalased ja erakmesilased) ja teisedki loomarühmad kasutavad, et suunduda ühelt rohealalt teisele¹.

Putukaväil kui rohekoridor on planeeritud mugavaks, takistusteta liikumiskoridoriks jalgsi, rattaga, tõukerattaga liikumiseks, jalutamiseks, tervise-spordiks ja vabaõhu tegevusteks. Putukaväil omab ka potentsiaali kujuneda oluliseks liikumistekonnaks erinevate sihtpunktide vahel.

Putukaväila projekt viiakse ellu järk-järgult lähiaastate jooksul kahe Euroopa Liidu välisprojekti toel. Nii Augmented Urbans välisprojekti (2018-2020) kui B.Green välisprojekti (2020-2023) rahastatakse Kesk-Läänemere programmist, mis toetab piiriülest koostööd, säästvat linnaliikuvust ja sidusaid kogukondi. Projekti eestvedaja on Tallinna Strateegiakeskuse ruumiloome kompetentsikeskus.

Putukaväila ruumiosad lähteülesande järgi

Putukaväil jaguneb tinglikult kaheksaks ruumiosaks:

Tellijal on töökaardil Putukaväila trassi jaganud kaheksaks erinevaks ruumiosaks: Paavli, Pelgurand, Merimetsa, Mustjõe, Veskimetsa, Väike-Õismäe, Astangu-Mäeküla ja Vana-Mustamäe-Nõmme. Neile ruumiosadele lisandub Kopli kaubajaam, mis on suletud ala. Seetõttu ei ole uuringus seda ruumiosa eraldi käsitletud.

Putukaväila trass ristub nelja suure magistraaliga:

Sõle tänav, Paldiski maantee, Ehitajate tee ja Akadeemia tee.

Antropoloogia ja linnaantropoloogia

„Putukaväila ruumitaju ja -kasutuse uuring” põhineb antropoloogilistel välitöödel. Antropoloogia on teadusharu, mis uurib inimeseks olemise erinevaid tähendusi. Antropoloogia vaatleb inimest kui ühiskondlikku olevust, kelle käitumismustreid, uskumusi, harjumusi, kombeid jms mõjutavad teda ümbritsev keskkond ja suhted teiste ühiskonnaliikmetega.

Antropoloogial on mitmeid allharusid, muulhulgas ka linnaantropoloogia, mille keskmes on inimese ja linna koosmõju. Vaadeldakse nii linnastumist, ruumiloomet, sotsiaalseid suhteid kui ka näiteks poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid protsesse ja seda, millist mõju need linnade arengule avaldavad.

Inimene mõtestab end ümbritsevat ning võib sellele anda tähenduse ja eesmärgi, mida ei osata linnaplaneerimisel ette näha. Enne kui hakata keskkonnas muudatusi tegema, on oluline aru saada, kuidas inimesed seda keskkonda kasutavad ja mõtestavad. Nii on võimalik vältida olukorda, kus arendus, kuhu on investeeritud palju ressursse, jääb inimühjaks ega leia kasutust.

Antropoloogilised välitööd

Antropoloogiliste välitööde käigus kasutasime erinevaid kvalitatiivseid uurimismeetodeid, et tagada võimalikult rikkalik materjal ja avada Putukaväila kasutajate vajadused ja ootused erinevate nurkade alt. Kvalitatiivsed meetodid on piisavalt paindlikud, et avada ka raskemini ligipääsetavate gruppide (sh laste ja eakate) nägemust, ning võimaldavad leida vastuseid just miks- ja kuidas-küsimustele. Meetoditena kasutasime eri tüüpi intervjuusid (süvaintervjuud, lühiintervjuud, jalutuskäiguintervjuud, grüpiintervjuu), paikvaatlust ja osalejaid kaasavaid meetodeid (mh joonistamis- ja kaardistamisülesanne).

Süvaintervjuu on poolstruktureeritud individuaalne intervjuu, mis võimaldab saavutada inimestega hea kontakti ning avada ka neid teemasid või probleeme, mis on just uuritava jaoks olulised. Putukaväila kasutust ja teele kerkivaid takistusi uurides sidusime süvaintervjuud jalutuskäikudega uuritavas ruumis. **Jalutuskäiguintervjuude** vorm võimaldab kogeda ümbritsevat sõna otseses mõttes uuritava jälgedes. Ruumikasutusest ning kohaloomest on inimeste jaoks lihtsam rääkida sel ajal, kui nad ise kirjeldatavas keskkonnas viibivad. Jalutamine aitab

tähelepanu juhtida iseenesestmõistetavatele harjumustele, mis ei pruugi tavalise vestluse käigus meeldegi tulla. Lisaks sõnalistele ja visuaalsetele aspektidele võimaldab selline meetod avada ka teisi sensoorseid kihte (näiteks lõhnad, temperatuur, helid vms). Kõigi süvaintervjuude ajal tegime ka kaardistusülesande ehk märkisime kaardipõhjadele inimese teekonnad, olulised paigad, takistused jm inimesele tähenduslikud kohad ja piirkonnad Putukaväilal.

27

süvaintervjuud

20

intervjuud inimestega, kellel palusime teha pilte ja videoid (mõni neist osales ka süvaintervjuul)

Paikvaatluse käigus veetsime aega Putukaväilalt välja valitud lõikudel, sh katkestuste piirkonnas, ja kogusime infot lühiintervjuude ja mitte-ametlike vestluste ning vaatluste ja ruumis toimuvates tegevustes osalemise abil.

Osalejaid kaasavad meetodid on meetodid, kus uuringus osalejad jäädvustavad ise mingis vormis enda igapäevaseid kogemusi (teevad pilte või videoid jne) ning seejärel arutavad koos uurijaga jäädvustatud materjali üle. Uuringus osalejatele andsime ülesandeks pildistada või teha videoid meeldivatest ja ebameeldivatest kohtadest ning katkestustest Putukaväila trajektoiril. Samuti palusime neil teha pilte või videoid teemal „Hea linnaruum”. Kui materjal kogutud, kohtus antropoloog uurimisega osalejaga – koos vaadati tehtud fotosid ja videoid ning arutleti selle üle, miks inimene üht või teist ruumidetaili oluliseks pidas. Vestlus aitab inimesel reflekteerida jäädvustatu üle ning avada oma kogemusi ja eelistsusi linnaruumi kogemise teemal.

16

vaatlustundi. Paikvaatluse igas ruumiosas veetsime vähemalt 2h

38

lühiintervjuud
paikvaatluste käigus

Valim

Uuringusse kaasasime eelkõige inimesi, kes elavad Putukaväila lähikümbruses ja kellel on seetõttu Putukaväilaga kõige rohkem kokkupuutepunkte. Kaasasime nii neid inimesi, kes liiguvad pigem ühes kindlas ruumiosas, kui ka neid elanikke, kes liiguvad oma igapäevasel teekonnal läbi mitme Putukaväila ruumiosa. Kaasasime nii eesti kui ka vene keelt emakeelena kõnelevaid inimesi ja jälgisime, et esindatud oleksid eri vanusegruppide esindajad ning liikumispuudega inimesed.

1

gruপিintervjuu, kus osales 6 noort vanuses 14-17

28

joonistamisülesande
joonistust kahest lasteaiast
Nõmmel ja Põhja-Tallinnas

Vene emakeelega inimestega tegime kokku 15 intervjuud (sh süvaintervjuu, lühiintervjuu ja osalejat kaasav meetod), samuti kaasasime 3 ratastoolis liikujat. Ühel või teisel viisil andis uuringusse oma panuse 113 inimest, neist noorim 6-aastane ja vanim 81-aastane.

Süvaintervjuud

27 intervjuud	kuni 29 a 		14 naist
sh 2 paarisintervjuud	30-39 a 		15 meest
sh 5 vene emakeelega inimestega	40-49 a 		noorim 16 a
	50-59 a 		vanim 68 a
	60-69 a 		

Lühiintervjuud

38 intervjuud	kuni 29 a 		18 naist
	30-39 a 		20 meest
	40-49 a 		
	50-59 a 		noorim 20 a
sh 7 vene emakeelega inimestega	60-69 a 		vanim 81 a
	70+ a 		

Osalejat kaasav meetod

20 inimest	kuni 29 a 		10 naist
	30-39 a 		10 meest
	40-49 a 		noorim 22 a
sh 3 vene emakeelega inimestega	50-59 a 		vanim 56 a

Paikvaatlused

8 vaatlust	2^h igas ruumiosas	16^h kokku
----------------------	--	--------------------------------

Joonistusülesanne

2 lasteaeda: Nõmmel ja Põhja-Tallinnas	28 last	6-7^a vanused
---	-------------------	-----------------------------------

Fookusgrupp

6 noort	14-17^a vanused
-------------------	-------------------------------------

Uuringu tulemused

Uuringu jooksul keskendusime eelkõige ruumiosadele, katkestuskohtadele ja tüüpkasutajatele ehk persoonadele, aga välitööde käigus kogunes ka üldisemaid tähelepanekuid, mille põhjal saame teha laiemaid ettepanekuid. Selles dokumendis olemegi välja toonud üldised tähelepanekud ja ettepanekud, millega võiks Putukaväila arendamisel arvestada. Ruumiosade, katkestuskohtade ja persoonade kohta on koostatud eraldi dokumendid.

Olulisemad tähelepanekud välitöödelt

Välitööde käigus kogunes mitmeid suuremaid taipamisi, millele tasub Putukaväila arendamisel tähelepanu pöörata. Oleme need siia lühidalt kokku koondanud.

Putukaväila kontseptsioon

Sõna „välil” tekitab inimestes segadust. Sõna ei ole intuitiivne – selle tähendust kas ei tunta või ei tule see kohe meelde. Jutu käigus kasutatakse tihti sõnu „putukatee” ja „putukaväli”.

“*Ma kujutan ette, et seal on palju putukaid. Esimene mõte on see, et seal on ilmselt mingisugune keskkond, kus neil on tore olla. Väil – see sõna nagu ei ütle mulle mitte midagi. Ja sellepärast ma mõtlengi, et äkki see on väli. See sõna seostub rohkem.*

– Pille (34)

Putukaväila kontseptsioon ei ole kõigi jaoks veel tuttav. On küll neid inimesi, kes teavad täpselt, kuidas Putukaväil kulgema hakkab, aga sama palju on neid inimesi, kes ei ole Putukaväilast kas üldse kuulnud või on seda sõna kuulnud küll, aga ei tea, mis see on. Viimased arvavad pigem, et ju see on siis miski, mis on ainult putukatele mõeldud. Seetõttu ei mõisteta sageli, miks uuritakse inimeste eelistuste kohta. Ühel meelel ollakse selles, et see ala peab kindlasti olema roheline.

“*Ma ei teagi, kas see ruum on siis rohkem putukatele või inimestele.*

– Terje (35)

Putukaväil ei moodusta inimeste jaoks ühtset tervikut, aga soov tervikliku lahenduse järele on olemas. Praegu on Putukaväil inimeste jaoks lihtsalt üks kergliiklustee, mis kulgeb läbi erinevate linnaosade. Arvatakse ka, et Putukaväil ei saagi tervikut moodustada, sest see ei ole veel tervikuna valmis. Samuti on inimeste jaoks ootamatu, et Putukaväil lõpeb Hiiul, kuigi kergliiklusteid läheb sealt edasi ja ka rohelus jätkub. Tekib küsimus, kas Hiiult edasi enam putukad ei lenda. Küll aga soovivad inimesed, et Putukaväilast saaks tervik – see tähendab, et see ei tohi jääda üksnes kergliiklusteeks, mida ääristavad üksikud lillepeenrad,

vaid sellest peab saama midagi enamat. Terviklikkust saaks lisada ka n-ö korduvate elementidega, mida oleks võimalik kogu Putukaväila ulatuses märgata.

“ Ma ei tea, kui palju seda võimalik on, aga et see asi ei piirduks ainult selle teega. Et a la et see on lõpuks mingi tee ja mingid lillekastid, vaid et see on nagu suurem idee liikumisest.

– Joosep (24)

“ Kuidas see terviklik oleks, on see, et tegelikult sealt [Hiiult] läheb tee edasi Nõmme poole, Lumepargi poole. Et see võiks ju tegelikult olla kogu see, või noh, Putukaväila kogu see ala, et ma ei saagi aru, et kuidas sealt lõpp nii ära lõpeb, aga no see selleks. Et sealt ma tulen ka peale, tihtipeale sõidan edasi ka. /-/ Et see on nagu loogiline edasimineku, edasi ka ju korralik tee, kus nii rattad kui inimesed on. Ma ei teagi, kuidas see seotud on, et kas sealt kohast siis putukad enam ei lenda või.

– Tom (30)

Putukaväilal on potentsiaali olla miski, mille üle uhkust tunda. Kuigi inimesed kardavad, et Putukaväila arendamine jääb soiku või et sellest saab kolossaalne katastroof, sest arendustegevus pole korralikult läbi mõeldud, nähakse idees palju perspektiivi. Putukaväil näitab inimestele, et Tallinna linn oskab laiemalt mõelda ning hoolib loodusest ja inimeste tervisest. Pigem kõnetab see küll nooremaid inimesi.

“ Ma oleks tallinlasena isegi uhke, kui selline asi päriselt valmis ehitatakse ja seda hoitakse toimimises, see ei lähe käest ära.

– Kalev (34)

Putukaväilal liikumine

Inimesed otsivad võimalusi teha ringe, et nad ei peaks sama teed mööda edasi-tagasi kõndima. Putukaväila trassil ei ole selle jaoks praegu palju võimalusi, sest tee kulgeb ühe sirgena. Seetõttu minnakse Hiiu kandis näiteks Harku metsaradadele või tehakse tiir ümber loomaaia, et ei peaks päris tervet teed edasi-tagasi kõndima.

“*Minu pärast võiks olla see nagu ring, et ma võiks saada teda, ükskõik kust ma alustan ja lõpetan, et ma saaks seda lõputult tiirutada.*”

– Heidi (45)

Suure liikluskooormusega teid välditakse. Isegi kui sealt saaks otse ja kiiremini. Pigem eelistatakse kõrvalteid, sh Putukaväila trassi.

Eri kiirusega liiklejad segavad üksteist. Jalgratturid peavad pidevalt jälgima, et nad kellelegi otsa ei sõidaks, lapsevanemad peavad pidevalt jälgima, et lapsed püsiksid tee ääres ega jääks kellelegi ette. Keegi ei tunne ennast vabalt.

“*Sul on seal mingi trobikond inimesi eksju ja siis on seal mingi koer ka ja laps jookseb ja rihm läheb üle tee, et sa ei saagi sõita. Et siis tuleb hoolikalt vaadata, kuidas sa sõidad ja kuhu sa sõidad.*”

– Tom (30)

Inimesed ei oska kohati üksteisega kergliiklusteel liikudes arvestada. Tihtilugu jalutatakse keset teed või jäädakse ootamatult keset teed seisma. See võib tekitada ohtlikke olukordi.

“*Meil ei ole nagu siukest jalutamiskultuuri, ma ei saa aru nagu, siuke metslase tunne tuleb vahepeal peale ja mitte heas mõttes metslase, vaid kõnnid nagu hullult laia tee peal, kus kõik mahuks ära, aga siis sa kuidagi ei oska seal olla.*”

– Kaarel (30)

Pikad sirged teelõigud on väsitavad. Inimesed vajavad rohkem vaheldust.

“ Kui on hästi pikad sirged, siis on võib-olla hästi igav ja kui ma jalakäijana käiks, siis need pikad sirged väsitaks ära, et pigem siukseid kurvilisi teid võiks olla.

– Tom (30)

Inimtühjad alad tekitavad ebaturvalisuse tunnet. Nendel aladel liikumist välditakse või minnakse sinna kellegagi koos. Üheks selliseks ruumi- osaks on Veskimetsa, kus liigub pigem vähe inimesi.

“ Ma eelistaksin, et ma näen siukseid normaalseid inimesi, et paari-kolme tükki. Et mu nägemiskauguses keegi ikka liigub. Sest siin muidu oled täitsa ihuüksi.

– Lee (53)

Inimesed soovivad paremini aru saada, kus nad linnaruumis viibivad. Putukaväil ei ole praegu tähistatud ning ei saada aru, kuidas see tee kulgeb või kui pikk maa on kergliiklusteel liikudes juba läbitud.

“ Nii, et iga natukese aja tagant on kaart, et nüüd oled siin ja nii kaugel on järgmine asi. Mitte et see algab ja lõppeb ja vahepeal sa täpselt ei tea, kui kaugele sa liikunud oled. Kilomeetri või 500-meetri postid, et on arusaamine, kui kaugel sa oled või kui pika distantssi sa läbinud oled. Eriti kui jalutad või sõidad rattaga või pole spordikella-huviline.

– Kalev (34)

Mõned kergliiklusteel liikujad saavad liikuda ainult kõvakattega teel (nt ratastooli kasutajad, osad jalgratturid). Seetõttu ei saa nad liikuda näiteks Paavlis, kus on palju pinnasteid. Kardetakse, et Putukaväila arendamisel tehakse ainult pinnasteed, mistõttu jäävad Putukaväila mingid osad neile tulevikus ligipääsmatuks.

“ *Minu jaoks on oluline, et seal oleks kasvõi kitsas riba asfalti. Mina pinnaste peal ei saa liikuda. Või noh klibu peal ja niimoodi. Minu huvi on see, et seal oleks mul ka võimalik liikuda.*

– Jüri (57)

Teehooldus Putukaväila trassil ei vasta inimeste ootustele. Seda eriti talvel, kus tee lükatakse küll lumest üsna kiiresti puhtaks, aga tekivad muud probleemid. Näiteks on teerajal inetud õlilaigud, nii et õli võib kleepuda rataste külge, või jäetakse teele vaalud, millest on lapsevankri või ratastooliga keeruline üle saada.

“ *See on küll nõme, et siin hooldatakse mingite vanade masinatega. Oli sentiimeeter lund, käis masin peal ja siis olid õlilaigud. Ma kahel korral mõtlesin, et kas teeks kuskile mingi teavituse-kaebuse, aga lihtsalt ei jõudnud sellega tegeleda. Aga täiesti mõttetu. See sentimeeter lund ei jäänud mulle ette, aga see õlilaik on küll nõme.*

– Annika (35)

Autostumine ja ühtse rattateede võrgustiku puudumine häirib inimesi. Putukaväila trassil on küll tore sporti või lõbusõitu teha, aga see ei ühendu teiste rattateedega, et oleks võimalik seda teed näiteks ka tööle jõudmiseks kasutada.

“ *Ma ei tea, kuidas inimesed jalgrattaga Tallinnas liiklevad. Mulle tundub, et jalgrattateid ei ole. No on Pirital, Reidi teel. Aga see on selline lõbusõiduvariant. Aga et ma sõidaks tööle rattaga, seda ma ei kujuta ette.*

– Boris (30)

Suuremad pingekohad

Eri vanusegruppidel on erinev nägemus nii Putukaväilast kui ka sellest, mida võib linnaruumis teha. Näiteks sooviksid vanemad inimesed, et kõrgepingemastid eemaldataks, sest see meenutab neile liigselt nõuka-aega. Nooremate inimeste jaoks on aga vanades kõrgepingemastides ja tööstusalades oma võlu, mida võiks alles hoida ja eksponeerida. Ka meeldib noortele kergliiklustee ääres olevatel pinkidel istuda, juttu ajada ja valjult muusikat kuulata. Vanemaid inimesi häirib selline tegevus, sest sageli on noored liiga lärmakad ja lagastavad ümbrust. See on selline nokk kinni, saba lahti olukord – noored võiksid justkui linnas olla küll, aga kuskil eemal, kus neid ei ole näha.

“ Meile ei ole teada, on need oma küla noored või on need läbikäivad noored, aga siin nagu lagastatakse, juuakse, suitsetatakse. /--/ See on siuke nurgatagune, põõsastes mingi nurk. Mina ei tunne ennast seal ebaturvaliselt, aga mind häirib, et sinna kogunetakse.

– Lee (53)

Rohelust peab linnas olema, aga on palju erinevaid arvamusi selles osas, milline see roheline olema peab – metsik või kureeritud. Paljud tunnevad muret selle üle, et roheliste alade osakaal linnas väheneb. Roheline peab alles jääma, aga osade inimeste jaoks võib see tähendada ka lihtsalt seda, et parke hoitakse alles või rajatakse rohkem parke. Paljudel jälle on kõrini sellest, et kõik pargid on ühtemoodi igavad ja hoolitsetud ning et millelgi ei lasta lihtsalt kasvada. Neist omakorda mõned leiavad, et kuigi rohelusel võib lasta kasvada, peab selle eest ikkagi hoolitsema. Osade jaoks on põhjuseks see, et hoolitsemata alad ei sobi linna keskkonda. Teised saavad aru, et hooldamisega toetatakse elu- ja liigirikkust. Lisaks on veel neid inimesi, kes leiavad, et vähemalt mingil osal loodusest võiks lasta vohada täpselt nii, nagu loodus ise tahab.

“ Et seal peaks olema kõike, mulle ei piisa sellest, et seal on mingid murulapikesed ja siis mingisugused ilupuud, vaid ma tahaks näha nagu kogu loodust, alustaimestikku, põõsastikku ja mis iganes, et samas seda mõtestatust, et miks mingisugust asja tehakse.

– Kaarel (30)

“ Me oleme ikkagi linnas. See tähendab seda, et linn peaks ikkagi olema, kuidas ma ütlen... Linn on inimeste elukeskkond. Et see ei ole mingi puutumatu ürgmets, eksole, kus peab mingit ühte puud kaitsma ja värki. Et kui on ikkagi vaja arendada ja teha midagi, siis võtku see puu maha. Ma tean, et normid näevad ette, et istutatakse võib-olla viis tükki asemele. Aga seda peab võimaldama. Seda peab tegema. Sest linn on inimeste elukeskkond.

– Jüri (57)

“ Mets on tehtud selliseks linnametsaks. Parkmets. Kõik peab olema ilusti näha ja lage ja. Ma ei tea, linnainimestele meeldib ilusaks teha. Ma ei tea, miks niisama lihtsalt ei võiks olla. Mis tegelikult oleks loodusele ja putukatele parem.

– Pille (34)

Niitmata alade osas lähevad arvamused lahku. On neid inimesi, kelle meelest tuleb linnas rohkem niita, sest linnakeskkond nõuab hoolitsetust. Ka kardetakse puuke ja rästikuid-nastikuid, kellele kõrges rohus meeldib ja kes kujutavad endast inimesele ohtu. Samas on inimesi, kelle meelest võiks linnas niitmata alasid rohkem olla ja niita pikema aja tagant, mis on loodusele ja putukatele kasulik.

“ *Meil on ka muu elusloodus, rästikud-nastikud, keda ma üldse ei armasta. Nemad armastavad jälle seda kõrget rohtu, et seal tekivad mingid muud teemad. Ja puugid ja. Pigem ma arvan, et võiks korrastada, aga seal võib lähtuda talupoja mõistusega, et niikaua kui see muru on niidetav, niikaua võib teda ju lasta kasvada. Ja niita kas või kahenädalase vahega. Või siis jätta mingeid piirkondi, kus mingi osa aastast on kõrgem ja niita näiteks kolm korda aasta jooksul mingit ala.*

– Kadri (37)

“ *Nii vahvasti oli seal niidetud. Et ääred olid nagu muruks maha niidetud ja keskel siis niimoodi looklevalt oli siis kõrgemaks jäetud. Kui on näha, et ta on ikkagi hoolitsetud siuke niitmata ala, siis on okei.*

– Ülle (57)

Tuntakse, et Putukaväila arendamise, sh niitmata alade osas ei ole inimesi piisavalt teavitatud ega kaasatud. Eriti tugevalt kerkib see probleem esile asumiseltside puhul, kes on harjunud oma piirkonna vajaduste eest seisma. Kui tegemist on sisuliselt inimese tagaaeda avalikuks kasutamiseks mõeldud atraktsiooni rajamisega, soovib inimene kaasa rääkida ja näha, et teda võetakse kuulda. Samamoodi on inimesed ehmunud, kui mingis kohas, kus alati on muru niidetud, korraga enam järsku ei niideta. See tekitab segadust, pettumust ja viha, mida saaks kaasamisega ennetada.

“ *Hea linn on ikkagi see, kus elanike arvamust võetakse arvesse.*

– Lee (53)

Linn ja loodus

Elusloodus peab linnaruumi jääma. Kuigi arvamused lahknevad selles osas, milline see loodus peab välja nägema või kuidas selle eest peaks hoolitsema, soovivad kõik inimesed linnas loodust ja rohelist näha.

“ Et seda sama loodust, mis meil on, et seda peaks ka säilitama, võib-olla ei peaks kõike nii üli inimese keskne olema, kuidas ma ütlen, et pigem jah, et peab olema kogu aeg põnev. Miks ta ei või olla selline rahulik ja metsafoon, et miks peab alati ehitama. Et kui on niit, las ta olla see puisniit seal. Praegu võib-olla suht tasakaalukalt ehitatud. Ei pea alati kõike ehitama ja tegema, et üle paisutada, et kogu aeg peab põnev olema.

– Tom (30)

“ Ja siis kui midagi maha võetakse, ikka istutatakse asemele. Või kui üks roheala kasutatakse mingil põhjusel ära, siis võiks tekkida mingi muu ala. Et ei oleks niimoodi, et lihtsalt linn kasvaks, aga roheala väheneks.

– Alina (35)

“ Ilusasti korda tehtud Veskimetsa... või see Mustjõgi koos oma selle hästi korda tehtud uue äärega ja kõik see partide vahtimine on lõbus tegevus. Kõik, seal, kus on nagu midagi elavat. Sellist nagu, mida sa jääd kuulama ja vaatama. Sa ei peagi nagu midagi tegema, sa jääd nagu midagi vaatama ja kuulama.

– Ingrid (49)

Rohelust võiks linnas olla ühtlasemalt, et oleks võimalik ka kodu lähedal loodust nautida. Tallinnas tuntakse puudust sellest, et iga korter-maja läheduses oleks mõni park või roheala, kus saaks lihtsalt värskes õhus aega veeta. Täna võib juhtuda, et rohelusse pääsemiseks peab inimene kodust üsna kaugele sõitma.

“ Me ei saa minna õue ja kohe parki, meil ei ole seal samas kohe parki, iga maja juures ei saa päris parki olla. Kahjuks, onju. Et seda võiks küll olla, sest mõnikord on niimoodi, et ei viitsi kuhugi kaugele minna. Võtaks lihtsalt raamatu ja tahaks värskes õhus raamatut lugeda.

– Heidi (45)

Rohealad ja pargid võiksid olla mitmekesisemad. Linnas võiks olla eri tüüpi rohealasid või parke, kus on natuke erinev loodus ja erilisi detaile, mida vaadata. Praegu on pargid kõik pigem ühetaolised.

“ Mitte nagu Kadrioru park, kus on küll palju puid ja mõni üksik skulptuur, aga üldiselt on ikkagi muru ja puu ja natuke kiviklibuteed.

– Ingrid (49)

Inimesed hindavad sellist linnakeskkonda, kus on vähe autoliiklust ja palju rohelist. Heas linnas on võimalik liikuda kas jala, jalgratta või mõne muu kergliiklusvahendiga. Kõik on käe-jala juures, nii et autode järele ei ole vajadust. Kaugemad käigud on võimalik teha ühistranspordiga, mis tagab hea ühenduse kõigi linnaosadega. Reostust (sh müra- ja õhureostust) on vähe ja on palju kohti, kus saab aega veeta. Tallinn on sinnapoole teel.

Heas linnas ei ole kõik ette planeeritud, vaid inimestele on jäetud avastamisrõõmu ja üllatusmomente. See tähendab, et tühermaid ei pea tingimata täis ehitama või kuidagi ümber kujundama, vaid neid võib võtta linnamaastiku loomuliku osana. Inimestele ei pea kõiki teid ja tegevusi ette mõtlema, vaid võib jätta ruumi ise valida ja avastada. Kaos on teretulnud. Kõikjal ei pea olema atraktsioone.

“**Mitmekülgsus on ka äge. Igalpool ei pea kõik olema ühtemoodi silutud ja lakutud. Et võib vabalt küll jätta neid kultuuriloolisi pärandeid ka. Neid on mõnes kohas juba tehtud ka julgemalt. Et kui on kuskil mingi vana vare või laga, siis seda võib ju eksponeerida, selle asemel et kõik maha lükata ja teha kõik ühtemoodi steriilselt korda.**

– Annika (35)

“**Tead, aju muutub päris tühjaks sellest suurtest mingitest “arhitektuursetest” ja sisedisainerite üllatusmomentidest. Ma saan hoopis üllatusmomendi sellest, et oo, siin on ponid!**

– Evelin (39)

Heas linnas on võimalus niisama aega veeta, ilma et peaks midagi tarbima. Inimesed kogunevad hea meelega kohtadesse, kus neil on võimalik sõprade-tuttavatega (aga miks mitte ka võõrastega) kohtuda ja aega veeta või hoopis üksinda raamatut lugeda. Need on kohad, kus inimesed võivadki niisama olla ja neil ei ole sundi midagi seejuures tarbida. Tallinnas tuntakse sellistest kohtadest puudust. Pargid ja rohealad ja pingid küll on, ent neid ei ole piisavalt või piisava kvaliteediga.

Ettepanekud

Välitööde käigus tekkinud taipamiste põhjal kogunes hulk ettepanekuid ja soovitusi, mis võiksid Putukaväila arendamisele kaasa aidata. Oleme need siia lühidalt kokku koondanud.

Kergliiklusteel liikumine

Ühendada Putukaväila trass teiste kergliiklusteedega. See looks võimaluse teha rattaga pikemaid ringe ja mitmest kohast Putukaväila teele jõuda või sealt maha keerata. Ühendus võiks olla näiteks kesklinnaga, Kadrioruga, Ülemiste järve ümbritseva rattateega, Tabasaluga ja TalTechiga.

“*Näiteks praegu on see, et rattateed lõppevad täiesti juhuslikult ära, et pigem see võiks olla selline ühtne komplekt, et kui sa valid rattaga liiklemise, et sul on võimalik ühest kohast teise jõuda ja tagasi.*

– Reelika (35)

Tagada, et Putukaväilale oleks võimalikult palju tähistatud juurdepääsualasid. Inimesed tahavad kiirelt ja lihtsalt Putukaväilale pääseda. Samuti on oluline, et Putukaväilale pääseks ühistranspordiga.

“*Igal pool võiks olla juurdepääsud Putukaväilale. Et siin meeldivalt liigelda, siis peabki enam-vähem algusest siia peale tulema. Kui ma Paldiski maanteelt tahaks tulla, siis tuled mööda Paldiski maanteed, sealt ei ole väga meeldiv.*

– Kalev (34)

Luua viidad ja maamärgid, mis näitaksid, kus inimene asub ja kuhu tal on võimalik edasi minna. Selged viidad aitavad inimestel orienteeruda ja kergemini edasi liikuda (sh nt kasutada Putukaväila lähedusse jäävaid teid). Viidad võimaldaksid avastada uusi kohti. Hea oleks, kui info oleks viitadel ka inglise ja vene keeles, sest kergliiklusteel liigub palju ka turiste ja välistudengeid. Kuna jalutades on vahemaad pikad, aitaksid maamärgid (nt lõbusad kilomeetripostid) aru saada, kui pikk maa on juba läbitud ja kas tasuks näiteks tagasi pöörata. Seda eriti juhul, kui jalutada koos lastega, kes väsivad kiiremini – laste jaoks on suur saavutus, kui nad jõuavad järgmise teel oleva pingi või rattahoidja juurde. Kohati oleksid vajalikud ka muud märgid, näiteks „Konnad teel”, et väikeloomad ei kannataks.

“ Kui panna kasvõi väikesed sildid, on lihtsalt rahulikum. Navigeerimisel on nii, et ei pea tingimata marsruuti teadma, peab lihtsalt nägema mingeid märgilisi asju. Ja kui te neid näete, siis tunnete end rahulikumalt – kõik on õige, ma olen seal, kus pean olema. Isegi rajoonide nimede või lähedalolevate tänavate väikestele siltidele kirjutamine – inimene tunneb ennast kohe hästi.

– Artur (43)

“ Minu jaoks on igav ainult otse sõita. Sellepärast mul on vaja, et ma teaksin neid võimalusi, kuhu ma saan veel sisse pöörata või sõita. Või et on mõni pood, kuhu sõita kohvi jooma, kui on väike kohvik ja saab sinna minna.

– Natalia (56)

“ Näiteks võiks ka jalakäijatel ja kergliiklejatel olla selline suunaviit, et kuhu siit nüüd saab. Et kui nüüd nagu pikemas perspektiivis ette mõelda ja arendada välja nagu sellised liikumisteede võrgustikud, siis oleks ju tore, kui oleks näha, kuhu suunas sa teel oled ja mis see kaugus nagu on. Isiklikult nagu mõtlen et oleks tore.

– Martin (25)

Tekitada tasapinnalised teeületuskohad. Inimesed pigem ei taha sildu ja tunneleid kasutada, seega võiksid ristmikel teeületuskohad olla tasapinnalised. Tähetorni ristmikul on näiteks kergliiklejate jaoks tasapinnaline teeületuskoht olemas. Hoopis autod peavad seal hoogu maha võtma, et sujuvalt üle n-ö lamava politseiniku sõita.

Teha paremini märgatavaks ka need ristmikud, mida foorid ei reguleeri. Nendel ristumisteedel (nt Tuuliku tänav, Kadaka tee) liigutakse sageli suurema kiirusega. Kui kergliiklusteel on tihe liiklus, on inimene tihtilugu nii oma mõtetes, et ei pane autoteega ristumist tähele.

“ Ja eriti võib-olla need, mis on veel... ütleme reguleerimata, et ütleme need suured margistraalid võibolla, need fooridega natukene tõmbavad tagasi, aga teisi sa tihtipeale võib-olla ei panegi niimoodi tähele.

– Tauno (41)

Võtta kasutusele tramm, mis sobib Putukaväilale. Pelgurannani viivat trammi oodatakse, samas aga kardetakse, et tramm on lärmakas ja lõhub niiviisi looduskeskkonda.

Võtta kasutusele ühiskasutatavad „Võta ja sõida” mänguasjad ja spordivahendid. Tekitada kergliiklusteele punktid, kust võib vabalt võtta näiteks jooksurattaid vms, millega saab järgmise punktini sõita.

“ Tihtipeale on ka niimoodi, et kui ühel on tõukeratas ja teisel on jooksuratas, aga noh laps tüdineb ära või lükkab ta kõrvale, siis tuleb keegi teine laps hopsti! peale, enda tõuksi jätab sinna kõrvale ja siis vahetavad ja sõidavad ise edasi. Kui koostöö sujub, siis saab proovida teisi sõiduvahendeid ka, mis pole enda omad. Sest teistel on ju alati põnevamad.

– Reelika (35)

Rajada talvel kergliiklusteele suusarajad. Kuna talvel on aktiivseid spordiharrastajaid (nt jalgrattureid) vähem, võiks kergliiklusteele talvel sisse lükata suusarajad.

“ Ma olen nagu tagasisidena kuulnud naabritelt, ja eriti paljudelt suusatamise armastajatelt, kes ei saa absoluutselt aru sellest, miks nii laia ja uhke tee puhul ei võiks talvel teha seda, et ainult pool aetaks tühjaks ja teisele poole aetaks sisse suusarada.

– Ingrid (49)

Teeäärsed rajatised

Luua parem tänavavalgustus. See soodustaks liikumist ka pimedamal ajal. Näiteks kasutada madalamaid poste, mis valgustaksid teed, aga torkaksid vähem silma.

Ehitada avalikud WC-d. Putukaväila kergliiklustee on pikk ja võimalusi tualetis käia napib. Eriti oluline on WC-de rajamine laste jaoks, kellel ei ole aega oodata, kui häda on juba käes.

Kasutada ka muid materjale peale asfaldi ja betooni. Näiteks torupiirded ja betoonist lillekastid on võimalik asendada puidust lillekastidega.

Paigaldada rohkem ja turvalisemaid parklaid – nii jalg- kui ka tõuke-ratastele. Putukaväilal küll on praegu rattahoidjaid, kuid need ei vasta jalgratturite vajadustele. Sageli ei mahu ratas hoidjasse või ei ole võimalik ratast turvaliselt lukustada.

“**Turvalisi rattaparklaid oleks ka tegelikult vaja linnas rohkem juurde isegi. /-/ Ütleme, et see Bikeep paneb ratta raami kinni, et see on turvalisem kui mingi pulk nagu, kus saab luku katki lõigata.**

– Tom (30)

Tekitada juurde veel mõni rattaparanduspunkt. Neid ei kasuta ainult jalgratturid – ka rulatajatele on neist abi.

Tekitada kergliiklusteele joogipunkte. Palaval päeval kergliiklusteel jalutades või ka rattaga sõites on veepuudus kerge tekkima. Lihtsalt kättesaadav värske joogivesi oleks siin suureks abiks.

“**Üks asi, mis on USAs jumala populaarne, on need veefontäänid, et see oleks jumala ideaalne asi, et põhimõtteliselt nagu tasuta vesi.**

– Aleks (30)

Paigutada tee äärde rohkem pinke, millel on mugavam istuda. Praegu on pinke kergliiklusteel pigem hõredalt. Samuti ei ole paljudel pinkidel seljatuge, mis tähendab, et inimesed ei istu seal kaua. Mõnes kohas on pingid musta värvi, mistõttu ei ole päikesepaistelistel ilmadega võimalik nende peal istuda. Samuti tasuks pingid paigutada selliselt, et inimesed ei peaks istuma kõrvuti, vaid saaksid istuda kas küljega või vastakuti, mis soodustaks suhtlemist. Võib katsetada ka erinevate istumislahendustega – näiteks kasutada liigutatavaid/teisaldatavaid toole, pinke või ka kaste, mida inimesed saaksid ruumis ümber paigutada. Ka peaks jälgima, et vähemalt osa pinkidest oleks varjus.

“ *Väsid ära, vaatad – kõik pingid on seal, kus ei taha peatuda.*

– Artur (43)

Tekitada Putukaväilale varjualuseid, kus saab ka istuda. Vihmase või väga päikesepaistelise ilma korral oleks hea natukeseks katuse alla varjuminna. Kuigi on võimalik, et selliseid varjualuseid või paviljone hakatakse lõhkuma, saaks seda ennetada, paludes tuntud tänavakunstnikel need varjualused ära kaunistada.

“ *Mis on täiesti puudu, on sellised varjualused, kui Eestimaa kliima otsustab, et ta hakkab sulle pussnuge pähe saatma, onju, ja sa tuled oma ilusas töökleidikeses, kõpskingakestega, jalutad koju oma seda kergliiklusteed pidi ja siis ta otsustab sul siukse äikse välja lüüa! Aga sul ei ole selle matka peal mitte ühtegi [varjualust]!*

– Ingrid (49)

Rajada kergliiklustee kõrvale kohti, kus saaks teha väikese peatuse. Need kohad võiksid jääda kergliiklusteest natukene eemale ja võiksid olla justkui sopistused, mida ei ole tee pealt kohe näha, kus on rohelist ja kus saab natuke aega jalga puhata ja aega veeta.

“ *Aga miks mitte ka selline väike mahaminek, kus sa teed vahepeal mingi sellise pikniku. Päris seal kergliiklustee ääres pargipingil ei taha seda teha. Et oleks natuke rajast kõrvale pigem.*

– Tauno (41)

Lua kergliiklusteele hooajalised söögikohad. Kuna mõnusat ilma on Eestis vaid loetud kuud aastas, ei tasu püsivate söögikohtade või kohvikute pidamine ennast ilmselt ära. Küll aga võiks katsetada hooajaliste söögikohtadega mingites kindlates punktides, sh nt tänavatoiduautodega. Neist võiks saada omaette tõmbepunkt trassil, sest kohvikutestoiduputkadest tuntakse praegu puudust.

“ *Pigem mul on tekkinud täitsa nagu tunne, et kui sellised pikad lõigud teha, siis miks ei võiks seal ääres olla isegi mingeid kohvikuid.*

– Kadri (37)

Loodus ja loomad

Luua võimalusi looduse ja loomade tundma õppimiseks. Inimesed võõranduvad järjest rohkem loodusest, seega võiks Putukaväilale luua võimalusi loodust paremini tundma õppida. Loodusharidus on paljudel lapsevanematel südamel. Näiteks võiks Merimetsa või Harku terviseradadele teha loodusõpperaja. Peenarde rajamisel võiks taimedele juurde panna sildid. Samuti võiks mõnes Putukaväila ruumiosas pidada loomi, et lastel oleks võimalik ka loomi tundma õppida. Ka mõni mänguväljak võiks soodustada looduse tundmaõppimist.

“*Näiteks mesitarud võiks olla seal kuskil, mingid väiksed loomad, mingi väike kanala seal kuskil pisikene võiks olla. Linnalaps ei tea, misasi see lehmgi on.*

– Tom (30)

“*Mul on kodu juures kaks klumpi. Vat ja inimesed lähevad mööda, küsivad, et mis taim see on ja mis taim see on. Mõtlen, et peab sildid panema.*

– Natalia (56)

Kasutada rohkem kõrghaljastust. See pakub päikese eest varju ja loob inimestele õdusama tunde.

“*See kõrghaljastuse kasulikkus on nii elementaarne. See temperatuurivahe võib olla 10 kraadi erinevate linnaosade vahel, kus on puid või ei ole puid. Ja putukad saavad puude otsas ja seal ümber ka kenasti elada. Kasvatage puid.*

– Silver (40)

Rajada rendiaiamaid või kasvuhooneid, kust saab osta kohalikke saadusi. Linnaaiandus meeldib inimestele, kuigi samas on osad inimesed kogenud, et varastatakse palju. Tõenäoliselt aitaks varastamist vältida, kui linnaaiad näeksid ametlikumad välja. See tekitaks tunde, et keegi hoiab seal kogu aeg silma peal. Leidub ka selliseid inimesi, kes ostaksid hea meelega endale isiklikuks tarbimiseks mõne peenravaalu või põõsa, mille eest nad saaksid ise hoolitseda.

“ Kui linnas on mesitarud püsti, siis miks ei võiks seal olla kasvuhooned, mõned tomatid ja kurgid püsti, näiteks. Vot, et kuhu me oleme tegelikult jõudnud, et see oli ka minu jaoks üllatuslik. Et miks mitte kasvatada, mina ei ole selle vastu. Mingi tädi ke müüb ja palun osta sealt, et selliseid asju sa linnas eriti tegelt ei näe ju.

– Tom (30)

Luua võimalused linnas loomade pidamiseks.

“ Miks mitte, kui keegi tahab kanasid pidada, otsida talle välja võimalus kasutada seda maad kanade pidamiseks, kui see tehakse korrektselt ja hästi. Ei, no, ma ei tea, variante on palju – pangu või paabulinnud sinna. /-/ Et teeme mingi koha, kus on lambad onju, no why not, onju. Selles mõttes mujal on ju veised jumala popid, et miks meil ei võiks olla kuskil siin mingisugune territoorium, mis on mingisuguse elektrikarjusega piiratud ja lambad. Saaremaal on ju see pidevalt igalpool, miks meil ei võiks see siin olla, puhas loodus...

– Ingrid (49)

Ehitada trassile putukahotelle.

Luua kunstlikud veesilmad. Vesi meelitab lapsi mängima, aga pakub ka niisama silmailu.

Näitused, üritused ja kunst

Luua võimalusi kultuuriürituste korraldamiseks Putukaväila trassil. Näiteks on võimalik kergliiklustee eri osadesse rajada väiksemaid platse või väljakuid, kus oleks võimalik korraldada kontserte. Nii saaksid inimesed kultuurielamuse kätte kodu lähedal.

Kasutada ala näituste korraldamiseks. Samuti on võimalik rajada uusi kultuuriobjekte, mis toimiksid ka omamoodi tõmbenumbrina.

Jutustada kohalugusid ja säilitada ajalugu. Näiteks võiks Kopli kauba- jaama tuua mõne vana veduri, et säiliks mingi märk või mälestus sellest ajast. Samuti võiks kuidagi kajastada kitsarööpmelise raudtee lugu. Seda võib teha näiteks tänavakunsti abil.

“ Kuna mulle ajalugu meeldib ja ma mäletan seda, mis oli varem, siis ma leidsin sealtsamast vana trassi pealt mõlemad vanad puust raudteerööpad, mis on alles jäänud. Ja siis ma mõtlesin, see Putukaväil võiks nagu kuskil seda ka eksponeerida, et mis andis sellele Putukaväilale võimaluse saada Putukaväilaks. Et miks see koridor jäi keset linna, on see, et see on endine raudteemaa. Kuidagi võiks see ka välja tulla. Sest ma vaatasin, seal maas on rööpad olemas, kuidagi nad välja puhastada. Võiks ju uduselt mäletada, et kunagi oli siin raudtee.

– Ats (32)

Avada avalikkusele alad, mis on praegu suletud. Näiteks võiks avada koolistaadionid, et linlased saaksid neid kasutada. Samuti oleks väga tere- tulnud „Avatud garaažide päev”, kus inimesed saaksid tutvuda Paavli ja Pelguranna garaažide ja nende omanikega.

“ Peaks avatud garaažide päeva tegema, näitama mis elu siin garaažides elatakse.

– Kalev (34)

Jätta ruumi vabale tänavakunstile. Võiks jätta vabad seinad (*community wall*), kuhu igaühel on õigus midagi luua. On neid inimesi, kes ei poolda tellitud tänavakunsti, aga on ka neid, kelle meelest võiks kasutada just tellitud tänavakunsti.

Leida kõrgepingemastidele uus kasutus. Kuigi vanemad inimesed ei jäta kõrgepingemaste alles, arvavad nooremad siiski, et neile võiks kasutuse leida. Mõned ideed: vaatetorn, varjualune, *zipline*, mälestusmärk koos infostendi või muuseumiga, panna taimed ronima (nt viinamarjad).

“ *Maha võtta saab alati, aga võiks korra mõelda, mida arhitektuurselt on võimalik nendega teha.*

– Joosep (24)

“ *See oleks ülilahe postapokalüptiline vaatepilt, kui need tornid viinamarjataimi täis oleks.*

– Kaarel (30)

Tegevused

Rajada mänguväljakud tervele perele. Lapsevanemad kasutaksid hea meelega võimalust lastega koos mänguväljakul mängida (koos kiikuda, ronida jne). Tõenäoliselt prooviksid sellise mänguväljaku ära ka teismelised ja noored täiskasvanud, nii et kasutusrõõmu oleks paljudel.

“ *Ja suurte laste mänguväljakuid! Või nagu täiskasvanutele, et ma ei mõtle titekaid ja liivakaste ja mingeid liumägesid, vaid et ta ongi mingi turnimis-püramiide või midagi. Püramiid on üks mu lemmikuid. Paarile kohale teel see täitsa sobiks ja see on ka asi, mis tõmbaks inimesi rohkem liikuma sinna.*

– Kaarel (30)

Tekitada mitmekesisemat tegevust ja loomingulisi alasid lastele ja noortele. Peaaegu kõik mänguväljakud Tallinnas on täpselt ühesugused, seega on Putukaväila arendamisel hea võimalus läheneda hoopis loovamalt. Näiteks võib jätta vaba ruumi mingisuguste elementidega, mida lapsed ise saavad ümber tõsta. Lapsed ka tüdinevad üsna kiiresti, seega võiks mõelda, kas saaks luua alasid või mänguväljakuid, mida mingi aja tagant muudetakse – näiteks tekitatakse mingi uus atraktsioon või tegevus, mida seal varem ei olnud. Nii säiliks põnevus.

“ *Nad ei pea tingimata alati olema suured ja värvilised mänguväljakud, vaid erineva kõrgusega kände või mis iganes, onju.*

– Annika (35)

“ *Seda meil ei ole üldse linnaruumis. Sellist nagu vaba, loovat mänguruumi.*

– Evelin (39)

Luua tarbimisvabad ja sõbralikud kohad teismelistele. Teismelistel ei ole praegu linnas oma kohta, kus saaks niisama mõnusalt sõpradega aega veeta. Putukaväilal on siin võimalus teed rajada ja luua alad, kus saab niisama olla. Olgu selleks siis võrkkiikudega lebola või kott-toolidega varjualune, kus on võimalik seltskonnamänge mängida, aga oluline on, et see koht annaks noortele võimaluse omavahel suhelda. Eriti oluline on see teismeliste tüdrukute jaoks, kellest paljudele ei meeldi sportmängud. Uus rulapark või jalgpalliväljak oleks samas samuti teretulnud.

“ Neil ei ole midagi mittetasulist või vabas õhus teha. Neid on niivõrd vähe võrreldes laste mänguväljakutega. Vahel ongi see et nad tulevad laste mänguväljakutele ja inimesed saavad nende peale pahaseks, aga samas neist tuleb ka aru saada, et neil ei ole kuskil mujal käia, et ma arvan et see oleks hästi kihvt ruum, mis võiks nagu mõelda neile, et see ei ole nagu park, ta ei ole klassikaline park, kus saab pingil istuda ja vaadata, vaid siukene seiklusala, aga selleks ta peab olema ilmselt teatud mõttes ka turvaline, samas ka põnev. Võiks mõelda otsida sellised huvitavaid lahendusi, ja see on ka selline kultuuride kohtumispaik, et seal ongi Põhja-Tallinn, või Pelgurand on hästi vene keelne, samas kui Pelgulinn on juba eestikeelne, et mõelda ka sellele, kuidas need grupid võiks koos nagu tegutseda.

– Terje (35)

Luua olemise ala, kus saaks linnamüra eemal veidi istuda ja puhata. Inimesed otsivad väljas sellist kohta, kus oleks vaikne atmosfäär näiteks raamatu lugemiseks. Palju on küll pinke ja haljasalasid, kus on see võimalus olemas, aga nende lähedal on tihtilugu mänguväljakud ja spordiplatsid, kust kostuv kära segab niisama olemist.

“ No ma mõtlen, kui ma läheks välja, ma ise tahaks kuskil istuda ja lugeda. Eriti kui ümber on igasugused putukad, ma väga armastan neid. [...] Kui teised inimesed on lähedal, siis nad väga ei sega, aga kui näiteks lapsed mängivad, siis no see ei ole väga sobilik atmosfäär lugemiseks.

– Maria (20)

Soodustada kogukondlike äride tekkimist. Selleks võiks jätta kohti ja alasid, mida kõik võivad ka äritegevuseks kasutada. Nii saaks lapsed näiteks tee ääres limonaadi müüa.

“ Neile [noortele] võiks just sellistes kogukondlikes ruumides pakkuda rohkem ruumi ja võimalusi nagu teha mingeid asju. Las siis noored arendavad seda tulevikku. Selles mõttes see oleks minu arust selline päris äge kontseptsioonina sisse tuua siia – toetada ja anda võimalusi ja uskuda sellesse, et küll neil need head mõtted tulevad.

– Ingrid (49)

Rentida kodanikualgatustele tasuta pinda. See oleks hea viis, kuidas rohkem inimesi kaasata ja pakkuda kodanikualgatustele võimalusi teha midagi kogukonnale kasulikku. Selleks võiks Putukaväilal olla näiteks väikeseid puidust paviljone.

“ *Mitte küsida üüri mingisugustelt algatustelt, kes võivad selle roheala juures ehitada mingisuguseid asju. Ütleme nii – linna poolt tasuta rent, algatusgruppide poolt tasuta töö. Need on nagu vabatahtlikud, kes on valmis midagi tegema, seal korda tagama ja kasutama. See on selline tasuta ressursside vahetus. Noh, sellistel tingimustel, et kui seal äkki tekib bardakk ja nii edasi, siis nägemist. Siis see grupp jääb sellest võimalusest ilma. Kui mitte, siis on kõik okei.*

– Pavel (45)

Tekitada avalikke grillimiskohti ka mujale kui Stroomi randa.

Rajada Stroomi randa vette minemise koht ratastooli jaoks. Putukaväila arendamisel tuleb silmas pidada, et kõik kohad oleksid ka ratastooliga ligipääsetavad.

Lua erinevaid võimalusi erinevatele inimestele. Oluline on, et alad ei oleks ühesugused ja et igaüks leiaks endale meeldiva koha.

“ *Mida laiem võimalus, seda rohkem keegi jälle leiab endale midagi sobivat. Minu arust on tore, kui on palju erinevaid võimalusi; mulle ei meeldi kitsarinnalisus.*

– Heidi (45)

Executive Summary

Overview

The Center for Applied Anthropology of Estonia conducted a research project which aimed to understand how people use the roads and the public space on the Pollinator Highway. The results of this research will help to shape the reconstruction plans of the main highways and cross-roads. The results will also help to come up with new concepts for the different spatial sections of the Pollinator Highway.

Methodology and sample

The fieldwork was conducted between May and August 2021. We did:

- 27 in-depth interviews
- 20 interviews with people who were asked to send photos and videos from the Pollinator Highway
- 8 observations on the field, each observation lasting around 2 hours
- 38 short on-site interviews
- a focus group interview with 6 teenagers (aged 14-17)
- a drawing exercise in two kindergartens where we received drawings from 28 children

15 interviews were conducted in Russian, 3 interviews were made with people who were in a wheelchair. Altogether, 113 people contributed to this research. The youngest was 6 years old and the oldest 81 years old.

Main findings

As a result of this research, we created user personas, pointed out the painpoints on the four big intersections, and discussed how people perceive the different spatial sections on the Pollinator Highway. These results have been concluded in separate files.

In addition to these specific topics, we made some general observations which we have concluded in this document. Based on this, we have made some suggestions that can be taken into account when further developing the Pollinator Highway.

Here are the five most important observations that should be highlighted:

- **The Pollinator Highway has the potential to become something that every resident of Tallinn can be proud of.** Even though the area does not form a clear concept yet, people are excited about the potential it holds.
- **Nature should be nurtured.** People want more greenery and trees in the city. Although people have different opinions on how much of the land should be mown and which areas can be left to grow wild, everybody still values green areas and nature. Some people even think that there should be an option to keep animals on the Pollinator Highway (e.g. chicken, lambs, cows). People even wish for a nature trail where one can learn about different plants which is especially important for children who grow up in the city.
- **There is not enough space where people can just relax and spend time without consuming anything.** This is especially evident in teenagers who are not welcome on the playgrounds anymore but have little alternatives in the city. The alternatives usually have something to do with sporting activities, such as skateparks or football fields. However, these places attract only a small proportion of people. The Pollinator Highway can play a crucial role in providing a space where people can just hang around, relax and socialize.
- **Parents and children would like to have an opportunity to play together.** Oftentimes, the playgrounds are meant for certain age groups. It would be very valuable if the playgrounds showed more variety and included attractions where grown-ups have something to do. This way, everybody could enjoy them. Also, children get tired of the same activities, so it would be especially appreciated if the attractions on the playgrounds could change from time to time.
- **The Pollinator Highway has to be connected to other roads and highways in Tallinn.** This is a general problem in Tallinn that the bike lanes are not connected to each other. People want easy access to the Pollinator Highway and they also want to have clear signs on the road to indicate where they are currently located and which routes they can take.

There were many more observations and suggestions but these are the five most prevalent ones that came out in almost all the interviews we conducted.

